

Sådan omlægges til økologisk svineproduktion

Som konventionel producent kan man vælge at blive økolog, i dag er der en god afsætning af økogrise.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Der har i første halvår af 2011 været en del henvendelser med spørgsmål omkring vilkårene for omlægning til økologisk svineproduktion. Jeg vil forsøge at besvare en række spørgsmål, som typisk melder sig i den indledende fase.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Lad os starte med at svare på, hvornår man kan søge autorisation. Der kan søges om autorisation til økologisk produktion hele året. Rent praktisk kan omlægningen af marker tidligst begynde den første i måneden, efter at ansøgningen er modtaget. Søges der om omlægningstilskud følger det Enkeltbetalingsansøgningen, som er ultimo april.

Reglerne lægger op til, at hele bedriften omlægges over 4 år begyndende med markerne og derefter husdyrholdet. Og omlægningstiden er afhængig af afgrødetype: For græsarealer, der benyttes til svin, er omlægningstiden 12 måneder og for korn (enårige afgrøder) er den 2 år. I omlægningsperioden har afgrøderne (f.eks. korn, der høstes 12 måneder efter omlægning) status som omlægningsafgrøder, der må indgå i fodrationen med 100 pct., hvis det er fra egne arealer og 30 pct., hvis det er indkøbt.

Omlægning af dyr

Men hvor længe er omlægningstiden for svinene? Omlægningstiden for svin er 6 måneder. Omlægges et sohold f.eks. den 1. august skal alle regler overholdes fra denne dato. Grise født efter den 1. august er økologiske, mens soen først kan slagtes som økologisk udsætter-so efter d 1. februar det efterfølgende år. Det samme gælder indkøbte konventionelle avlsdyr, der senere kasseres som avlsdyr. Det er ikke muligt, at indkøbe konventionelle smågrise, omlægge til økologi og så slagte dem som økologiske.

Selve omlægningen

Der kan være flere forskellige modeller for, hvordan omlægningen af besætningen håndteres i praksis. Nedenstående er for et sohold med tilhørende slagtesvin

1. Omlægning af hele bedriften fra en given dato. Grise født før denne dato, men som er på bedriften, skal mærkes op, følge alle økologi regler, men slagtes som konventionelle.
2. Sælge de konventionelt fødte grise så tidligt efter fravæning som muligt
3. Produktionsstop, så konventionelt fødte grise er ude af systemet inden omlægningsdatoen.
4. Oprette en særskilt virksomhed – i et andet navn – hvor de konventionelt fødte grise færdigfedes. Det kræver en helt klar fysisk og regnskabsmæssig adskillelse fra den økologiske produktion.

Adgang til det fri

Reglerne bestemmer også, at dyrene skal have adgang til det fri. Avlsdyr skal have adgang til græsningsarealer i perioden fra den 15. april til den 1. november, når vejrforholdene og dyrenes fysiske kondition tillader det.

Avlsdyr, der holdes på stald om vinteren, skal have adgang til en løbegård. Vær opmærksom på, at Frilands brancheregler kræver, at alle faringer foregår på friland hele året. Fravænnede grise og slagtesvin kan holdes på stald, som har en udendørs løbegård.

Økologiske grise skal – lige som alle andre dyr – behandles i tilfælde af sygdom. Dette skal ske selv om adgangen til bl.a. antibiotika er meget restriktiv, og tilbageholdelsestiden er den dobbelt så lang som almindelig tilbageholdelsestid. Som hovedregel bortfalder et slagtesvins økologiske status, når det behandles for anden gang.

Økologiske grise skal have adgang til grovfoder, rigelig strøelse og så meget, at gulvet i lejearealet altid er helt dækket. Halm betragtes ikke som grovfoder. Grisene må ikke halekuperes.

Nye regler på vej

Regelsættet er altid under udvikling, men ændringer indføres altid med lange overgangsperioder. Fra årsskiftet 2014/2015 skal hele fodrationen være økologisk, hvilket har været planlagt siden år 2000. Derudover arbejdes der på at finde løsninger på at undgå kastration og udfase brug af konventionel gødning.

Barrierer for omlægning

Regeringens målsætning om at den økologiske produktion skal øges, er meget central for den videre udvikling. Mange landmænd har sat sig ind i målsætningen og ser den som en mulighed for at udvikle deres bedrift. Afsætningssituationen har gennem lang tid været positiv, hvilket spiller rigtig godt sammen med målsætningen, hvori det slås fast, at udviklingen skal være markedsdrevet. Alligevel er vejen til omlægning lang.

Det er især finansiering af de nødvendige tilpasninger af de fysiske rammer og miljøtilladelser, der p.t. kan trække processen i langdrag. Kunstgrebet består i at få kabalen: Afsætning, miljø og finansiering til at gå op. Det er ikke umuligt, men kræver tålmodighed.

Omlægningstjek

Vil du vide mere om mulighederne for økologi på din bedrift? Nogle af de lokale rådgivningskontorer tilbyder såkaldte "omlægningstjek". Det er besøg, hvor en økologisk planteavlskonsulent, der typisk er dem, der udfærdiger en autorisationsansøgning samt endnu en økologisk fagkonsulent deltager. Besøgets formål er at give landmanden en hurtig briefing på vilkårene og konsekvenserne af en omlægning af bedriften.

Figur 1. Om sommeren skal avlsdyr have adgang til græsningsarealer og temperaturregulering, dvs. sølebad. Foto: Tove Serup, Videncentret for Landbrug, Økologi.

Artiklen har været bragt i et landbrugsmedie